РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 3-го грудня 1918. Ч. 144. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, December 3, 1918. No. 144.

УКРАЇНЦІ ПРОСЯТЬ АЛІЯНТІВ О ПОМІЧ.

ЖЕРТВОЮ ПОЛЬСЬКИХ ПОГРОМІВ У ЛЬВОВІ ВПАЛО 4.000 ЖИДІВ.

Литовці проголосили независиму републику. – Загальне повстанє серед селян в Румунії.

Американські війска перейшли німецьку границю і заняли місто Трір.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ ПРОСИТЬ АЛІЯНТІВ О ІНТЕРВЕНЦІЮ.

Цілию інтервенції має бути уможливлене скликаня установчих зборів.

БЕРЛІН, 29. падолиста. — **УКРАЇНЦІ ДОМАҐАЮТЬ СЯ ІНТЕРВЕНЦІЇ АЛІЯНТІВ, ЩОБИ ПРИ ЇХ ПОМОЧИ ПРОГНАТИ НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА І ОХОРОНИТИ КРАЙ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИКАМИ, як се доносить кореспондент „Зєдиненої преси" на підставі заяви, зробленої українською делєґацією, яка тепер перебуває в Берліні.**

„Коли Україна скинула московське ярмо, — заявив голова української делєґації — **лишило ся їй до вибору або злучити ся з большевиками або покликати на поміч Німців. Ми вибрали се послідне, але ми були би сього ніколи не зробили, коли би ми були знали, які се буде мати наслідки".**

Український делєґат оповідав дальше, як то Німці розвязали український парлямент, установили свій знаряд, ґенерала Скоропадського, гетьманом і обезпечили лише інтереси великих дідичів. Коли в Німеччині вибухла революція, Українці знова робили зусиля, щоби відзискати свою независимість. В здобутю контролі над Києвом перешкодила їм лише німецька артилерія. Німецькі ради жовнірів на Україні привернули зносини зі своїми офіцирами і між ними панує давний дух. Вони зовсім не придержують ся розказів революційного правительства з Берліна.

Дальше заявив делєґат, **ЩО ТЕПЕРІШНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОВСТАНЄ БУЛО ДІЛОМ СЕЛЯН І ОБРАЗОВАНИХ КЛЯС. РЕВОЛЮЦІЯ МАЄ ХАРАКТЕР ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ І МАЄ НА ЦІЛИ ЛИШЕ ЗДОБУТЄ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАЇНИ. УКРАЇНЦІ НАДІЮТЬ СЯ, ЩО АЛІЯНТИ ВІЗЬМУТЬ УКРАЇНУ ПІД СВОЮ КОНТРОЛЮ І УМОЖЛИВЛЯТЬ СКЛИКАНЄ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.**

ГЕТЬМАН СКОРОПАДСЬКИЙ ІМЕНУВАВ КНЯЗЯ ДОЛГОРУКОВА КОМАНДАНТОМ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСК.

Анґлійські і французські кораблї в Одесї.

КИЇВ, 29. падолиста. — **Гетьман України, ґен. Скоропадський оголосив декрет, іменуючи ґенерала князя Долгорукова командантом всїх українських війск на місце ґенерала Келера.**

Анґлійський кружляк „Аґамемнон" в супроводі анґлійських і французьких торпедовців прибув дня 26. падолиста до Одеси.

ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА ВИДАНА В РУКИ АЛІЯНТІВ.

Фльота аліянтів прибула до Севастополя.

ЛОНДОН, 30. падолиста. — **Ескадра, зложена з кораблїв держав аліянтів, яка недавно через Дарданелї вплинула на Чорне море, закинула дня 26. падолиста якори в Севастополи, воєнній пристани при березї Криму.**

Російські кораблї, які находили ся в руках Німців, а також кілька німецьких підводних лодок, піддали ся представникам фльоти аліянтів.

ПОЛЬСЬКІ ПОҐРОМИ У ЛЬВОВІ.

Тисячі Жидів замордовано, 600 домів знищено.

СТОКГОЛЬМ, 29. падолиста. — Бюро жидівської пресової аґенції одержало нинї вісти, **що погроми у Львові тривали від пятниці до неділї. Жидівські дїльниці і инші части міста знищені.**

Знищено 600 жидівських камениць і убито богато тисячів Жидів, доносять одержані вісти.

ЖЕРТВОЮ ПОЛЬСЬКИХ ПОГРОМІВ У ЛЬВОВІ ВПАЛО 4.000 ЖИДІВ.

Дика орда польських леґіонерів зруйнувала 80% жидівського населеня.

ПАРИЖ, 1. грудня. Повінь протижидівських погромів, які можна би порівнати хиба з погромами Жидів в Кишиневі в 1905 р., заливає східну Европу і грозить знищенем найбільших жидівських громад. Жидівське населенє в Польщі і в Галичині переживає нинї часи страшного терору і всї жидівські мешканцї тих територій жиють нинї, ховаючи ся перед своїми ворогами.

Вісти з Льозани, які нинї тут одержано, подають подробиці страшної масакри у Львові **на підставі звітів, поданих українським амбасадором у Відни, Васильком.**

Орди польських леґіонерів під командою офіцирів впали в жидівську дїльницю у Львові і почали рабувати доми і склепи.

Підчас рабованя дїльниця була окружена кордоном польської жандармерії, а польські патрулї ходили від хати до хати і кидали запалені бомби і ґранати, уживаючи також немилосерно баґнетів і карабінів. Жовніри приневолювали свої жертви, між тими богато жінок і дітий, які хотіли ратувати ся утечею з горіючих домів, позістати в домах, які небавом перемінювали ся в купи румовиц. В сей спосіб згинули сотки Жидів.

Масакра тривала через три днї. Український амбасадор подає число убитих жертв на 4.000. Около 80% жидівського населеня зруйновано; 10.000 Жидів опинило ся без даху; велике число Жидів шукає ратунку в утечі на Угорщину і до Баварії.

Польські власти заперечують, неначе би погроми прибрали так грізні розміри. Вони заявляють, що погроми не мали підкладу релїґійної ненависти, але мали радше характер політичний і економічний.

Спаленє синаґоґи враз з людьми.

ЛОНДОН, 29. падолиста. — **Підчас останної масакри, уладженої Поляками серед жидівського населеня у Львові, убито 1.100 Жидів,** як се доносить копенгаґський кореспондент пресового бюра „Сентрал Нюс".

Сотки Жидів забарикадували ся були в синаґозї. Синаґоґу підпалено. На Жидів, які хотїли утечи з божниці, стріляно з карабінів.

Страшні зьвірства Поляків.

БЕРЛІН, 29. падолиста. — **Телеґрама до часописи „Льокаль Анцайґер" доносить, що польські і українські склепи зістали ненарушені; що погроми відбували ся під проводом офіцирів польського леґіону; що цїлу жидівську дїльницю дня 23. падолиста спалено; що кождого Жида, який відважив ся вийти на улицю, застрілено; що відтято водопроводи, щоби перешкодити гашеню пожарів; що знасилувано жидівські дївчата у віцї від 16 до 18 літ, а відтак викидувано їх через вікна на улицю; що сотки трупів жидівських мущин, женщин і дітий лежать купами на улицях міста.**

Потверджене вістий про погроми.

НЮ ЙОРК, 30. падолиста. — Юлїй В. Мак, президент сіоністичної орґанїзації в Америці, і Луї Маршал, президент американського жидівського комітету, оголосили вчера спільну заяву, в якій ствердили, що орґанізації, які вони репрезентують, одержали з поважних і зовсім певних жерел з Копенгаґен, Амстердаму, Лондону і Гаґи обширні вісти, які вповні потверджують вісти про погроми в Галичині і в ріжних місцевостях Польщі.

В сій заяві, яку видано у відповідь на заперечене правдивости донесень про погроми зі сторони „польського народного комітету" і „польського народового виділу", репрезентанти жидівських орґанізацій домагають ся також іменованя комісії, зложеної з представників правительств аліянтів і Злучених Держав для провіреня тих донесень.

„Американський жидівський комітет і сіоністична орґанїзація в Америці заперечують, неначе би Жиди в якийнебудь спосіб відносили ся неприхильно до независимости Польщі. Їх одиноким бажанем є запевнити Жидам в Польщі рівні цивільні, політичні і релїґійні права та забезпечити рівноуправність для всїх національних меньшостий", сказано дальше в заяві.

Поляки признають ся до погромів.

ЛОНДОН, 28. падолиста. — Авґуст Замойскі, бувший голова реґенційної ради в Польщі, який перебуває тепер в Берні (Швайцарія), **вислав слідуючу** телеґраму до спільного заграничного комітету жидівських делєґатів:

„Мене дуже засмутили вісти про насильства в Галичині і я засягнув інформацій в тій справі від польського правительства. Можу подати вам до відома, що сї події не є характеру політичного, але економічного. Польські купці потерпіли зарівно зі жидівськими. Ґен. Пілсудскі, польський військовий диктатор, видав всї можливі зарядженя, щоби запобігти дальшим погромам".

Офіцири аліянтів в дорозї до Львова.

АМСТЕРДАМ, 1. грудня. — Після донесеня жидівського кореспонденційного бюра в Газї **офіцири аліянтів удали ся з Будапешту до Львова, щоби розслідити справу останних польських погромів проти Жидів.**

Жидівська громада у Відни вислала просьбу до президента Вілсона, просячи о охорону.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Домагають ся видаленя Карла Габсбурґа з Австрії.

КОПЕНГАҐЕН, 29. падолиста. — **Австрійське правительство у Відни повідомило бувшого цісаря Карла, що він мусить опустити Австрію з причини протиреволюційних змагань,** як се доносить телеґрама з Липска до „Політікен".

Бувший цїсар терпить на умову недугу.

АМСТЕРДАМ, 28. падолиста. Бувший австрійський цїсар Карло терпить на умове пригноблене, як се доносить телеґрама з Інсбрука до Берлїна.

Бувший цїсар сидить цїлими годинами над бюрком, з очима, зверненими постійно в порожнечу. Бувша цїсарева Зита побоює ся про стан здоровля свого мужа.

Австро-Угорщина втратила у війні 4 міліони людий.

ЛОНДОН, 29. падолиста. — **Австро-Угорщина втратила у війні 4 міліони в убитих і ранених,** як се доносить телеґрама з Копенгаґен.

Число убитих виносить 800.000, між тими 17.000 офіцирів.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Диктатор Колчак прихильник царизму.

ВЛАДИВОСТОК, 28. падолиста. — Катерина Брешковская, мати російської революції, прибула тут в дорозї до Злучених Держав.

Вона заявила, що адмірал Колчак є прихильником царизму, та що нарід сього не стерпить. Сто міліонів російських людий поза большевицькими і монархістичними елементами є за скликанєм установчих зборів.

Брешковская заявила дальше, що директоріят в містї Уфі складаеть ся з патріотичних одиниць, які, вступаючи до всеросійського правительства, знали, що вони впадуть жертвою заговору, але брак фінансів і всяких инших средств не позволяли їм вибрати иншої дороги.

По 8 місяцях укриваня в Петроґрадї і Москві Брешковская прибула до Уфи, перебрана за селянку. В суботу відїзджає вона до Японії.

(Недавна вістка про замордоване диктатора Росії, адмірала Колчака, доси не потверджена).

Уфимське правительство проти Колчака.

ЕКАТЕРІНБУРГ, 26. падолиста. — **Уфимське правительство повідомило американського, італійського і японського консуля, які перебувають в головній кватирі чесько-словацьких війск, що воно не буде попирати диктатора Колчака і буде бороти ся проти признаня всеросійського правительства в Омску.**

Сю заяву переслано також на руки американського ґенерального консуля, Гаріса, в Омску.

40 членів установчих зборів замордовано.

ВЛАДИВОСТОК, 27. падолиста. — Нинїшні вісти доносять, **що в Омску замордовано 40 членів сибірських установчих зборів.** Між замордованими має находити ся також двох членів директоріяту, на чолї котрого стояв адмірал Колчак.

Побіда американських війск над большевиками.

АРХАНҐЕЛЬСК, 29. падолиста. — Американська дивізія при помочи російських добровольців віднесла побіду над війсками большевиків, посуваючи ся 33 миль в гору ріки Пінеги і проганяючи їх зі села Курчинска. Взято трохи полонених.

Перший раз від часу большевицької революції в Росії привернено відзнаки російським офіцирам, які вступили до північної армії.

Большевицьке правительство в Естонії.

СТОКГОЛЬМ, 29. падолиста. — Новий кабінет в Естонії веде сильну соціялістичну дїяльність і має поперте зі сторони робітничої ради, яка стоїть під контролею большевиків.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВІ ДЕЛЄҐАТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Президент Вілсон на чолї американської мирової делєґації.

ВАШІНҐТОН, 29. падолиста. — В „Білім Домі" видано слідуючий звіт про склад мирової делєґації Злучених Держав:

„Екзекутивне бюро проголосило нині, що слідуючі особи будуть заступати Злучені Держави на мировій конференції; ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН; секретар загр. справ, ЛЕНСІНҐ; бувший амбасадор у Франції, ВАЙТ; полковник ГАВЗ і ґенерал БЛІС.

„Іменоване делєґатів не могло відбути ся вчаснійше з причини, що справа щодо числа делєґатів, яке мають вислати головні воюючі держави, ще до послідного дня була предметом дискусії".

Американські делєґати на міжнародний конґрес робітників.

ВАШІНҐТОН, 30. падолиста. — Екзекутивний комітет американської федерації праці іменував делєґатів, які мають взяти участь в міжнароднім конґресі робітників, котрий відбудеть ся в Парижи рівночасно з мировою конференцією. Делєґатами іменовані слідуючі:

С. Ґомперс, президент федерації.

В. Ґрін, фінансовий секретар „Зєдинених робітників майнерських".

Дж. Р. Олпін, президент юнії пломберів.

Дж. Донкан, президент міжнародного стоваришеня камінярів.

Ф. Доффі, секретар „Зєдиненого братства столярів".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ ҐРАНИЦЮ НІМЕЧЧИНИ.

Місто Трір в руках Американців.

ПАРИЖ, 1. грудня. — **Американські війска перейшли границю Німеччини і заняли місто Трір.** Американські війска обсадили також кількадесять німецьких сіл.

Ґен. Першінґ находить ся близко терену, на якім відбувають ся теперішні воєнні операції. Його головна кватира буде небавом перенесена до міста Трір, в якім ґен. Брави обійме уряд військового, а ґен. Сміт уряд цивільного губернатора.

Американські війска посувають ся денно пересічно 12 миль наперед.

ВТРАТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗРОСЛИ НА 262.723.

ВАШІНҐТОН, 30. падолиста. — Ґенерал Марч оголосив новий справлений звіт втрат американської армії в Европі, **який виказує, що втрати Американців по день 26. падолиста виносять 262.723, не вчисляючи полонених.**

Звіт подає слідуючі втрати:

Убитих в боротьбі	28.363
Померших з причини ран	12.101
Померших з причини недуг	16.034
Померших з инших причин	1.980
Пропавщих	14.290
Ранених	189.955
Разом	262.723

Між раненими находить ся: тяжко ранених 54.751, лекше ранених 43.168, легко ранених 92.036.

Повисше наведений звіт виказує 28.000 втрат більше ніж останний урядово оголошений звіт.

НА ЛИТВІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УТВОРЕНЄ ЛИТОВСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

Карло Ульман президентом нової републики.

АМСТЕРДАМ, 30. падолиста. — **В місті Рига проголошено в присутности народної литовської ради і великого числа Литовців литовську републику,** як се доносить телеґрама до „Райніш-Вестфеліше Цайтунґ" в Ессен.

Карло Ульман вибраний президентом литовської републики.

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

РЕВОЛЮЦІЯ В РУМУНІЇ.

Загальне повстанє серед селян.

КОПЕНГАҐЕН, 1. грудня. — **Букарешт, столиця Румунії, стоїть в огни,** як се доносять нинїшні телеґрами з Берлїна.

В цїлій Румунії прийшло до революції серед селян.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents		Поодиноке число 3 центи	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 198 Montgomery

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda"
При висиланю замовлень належить долучити моні-ордер або чек

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакция не відповідає

ПРОГРАМА „СОЙМУ" ПАНА СІЧИНСЬКОГО:

Програма мітінґу пана Січинського, котрий він називає „соймом", складаєть ся з ось-таких трох „пойнтів":

1. Упадок цісарів і воля України.

2. Демократія в Европі і українська справа.

3. Америка і славянські іміґранти.

До тої „програми" пана Січинського треба додати кілька уваг.

1. Самий упадок цісарів ще не принесе волі Україні. Крім тих великих цісарів, що сиділи на золотокованих престолах, а про котрих пан Січинський пригадав собі аж тоді, як вони впали, **є ще тисячі малих цісарів, таксамо небезпечних для волі України як і ті великі.** Пан Січинський убив з них одного — Потоцкого, однак тисячам відібрати не жите але народну землю — може тільки нарід. **Одначе пан Січинський у своїй нерозважній, наївній „політиці" помагає тепер сим тисячам малих цісарів.** Сим, що він шляхотсько-вшехпольську кліку, ґрафів Собаньских і Замойских, панів Падеревских і Дмовских, — закликає до „спільної акції" в справі галицької України, він віддає їм право до нашого старого краю; він піддержує трони тих малих цісариків на тілі українського народу, а рівночасно відбирає сьвяте право українського народу — прогнати галапасів.

Отже усунене великих цісарів то ще мало. Не може бути волі на Україні, як половина української землі є в руках польських галапасів.

2. „Демократія в Европі і українська справа" — виглядає на словах гарно.

Але на ділі?

Чи пан Січинський шукав яких звязків з демократією Европи?

Ні, пан Січинський пристав був до „юнії середної Европи", яка **на землі американської републики заявила, що вона не є противна цісарям і королям.**

Пан Січинський, так як і його „юнія", говорить вже тільки про упавших цісарів, але ані він ані його „юнія" не могли заявитись за републиканським устроєм для всіх „юнійних" країв, яких ще недавно разом з Палестиною було 12.

Таксамо пан Січинський не міг в юнії заявитись за знесенем тисячів „малих цісарів", або князів, ґрафів і баронів, за таким знесенем, аби і сліду не остало ані з їх титулів ані з їх панованя.

Але мимо того та „юнія" називалась „демократичною".

Ось яка демократія була в „демократичній юнії середної Европи", а тепер ще би тільки приложити її до цілої Европи і обіцяти її на „соймі" пана Січинського...

3. „Америка і славянські іміґранти".

По упадку України пан Січинський міркує про волю України; поєднавшись з такими „демократами" як ґраф Собаньскі і ґраф Замойскі, пан Січинський говорить про „демократію в Европі і українську справу", — а на конець скаже щось і про славянських іміґрантів в Америці.

Щось „славянського" треба ще додати...

Може би пан Січинський шукав зближеня між славянською Федерацією і славянським Комітетом Народовим Польским; між Чесько-словацькою Народною Радою і Угро-руською Народною Радою... Се красна „славянська" місія, тільки при чім тут Америка? Америка тої „місії" не потребує. Вона сама сповняє місію, бо вона Славян учить демократизму; вона поносить жертви, аби Славянам здобути волю та відівчити їх від „славянофільства", яке полягало в зїданю одного народу другим.

Пан Січинський зі своєю „спільною акцією" нічого не вдіє для Славян, але Америка без нього зробила вже богато доброго, а зробить ще більше.

Слід ще вкінци сказати, що для такої програми, як подає пан Січинський, шкода скликати той його „сойм", який може коштувати тисячі долярів.

Така програма в теперішну хвилю, у хвилю мирових переговорів, була би сьмішна навіть тоді, як би її назначено для маленького віча в маленькім плейзі.

ЯК НАПРАВИТИ ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ ПОЛІТИКОЮ ПАНА СІЧИНСЬКОГО?

Український загал мусить поставити отсі рішучі домаганя пану Січинському:

1. Щоби заявив публично в газетах українських і американських (в англійській мові), що заяву про „спільну акцію" з вшехполяками проти постанови українських установчих зборів у Львові зробив сам, на власну руку, однак тепер з уваги, що український загал в Америці стоїть при постанові українських установчих зборів у Львові, він піддаєть ся волі загалу і відкликує свою заяву, зложену на руки вшехпольсько-шляхотського Комітету Народового Польського.

2. Щоби заявив публично в газетах українських і американських (в англійській мові), що виступає з „юнії середної Европи" з причини, що там є представник Угро-руської Народної Ради, котра заявилась за злукою угорської Руси з Чехо-Словаччиною, всупереч рішеню угорської делеґації на українських установчих зборах у Львові, дня 24. жовтня с. р., яка там заявилась за злукою угорської Руси з братною галицькою і буковинською Україною.

3. Щоби заявив публично в газетах українських і американських (в англійській мові), що сей мітінґ, який він скликує собі до Вашінґтону, не є всеукраїнським соймом, ані конґресом, ані зїздом, а тільки мітінґом маленької фракційної організації під назвою „Федерація Українців в Злучених Державах", яка є соціялістичною і не має права говорити іменем цілого українського загалу в американській републиці.

Такі заяви є конечні і пан Січинський повинен їх зложити як найскорше.

НА ПОМІЧ У. Н. РАДІ В ПАРИЖИ.

Дальше зложили членські вкладки до У. Н. Ради в Парижи отсі добродії:

23.	о. Іван Остап, Вілінґ, В. Ва.	$ 20.00
24.	о. Йосиф Чаплинський, Петр Амбой, Н. Дж.	10.00
25.	о. Максим Кінаш, Філядельфія, Па.	25.00
26.	о. Іван Захарко, Нюарк, Н. Дж.	5.00
27.	Йосиф Шарамко, Бостон, Масс.	5.00
28.	Соня Шарамко, Бостон, Масс.	5.00
29.	Дмитро Пелевич, Джерзи Сіти, Н. Дж.	5.00
30.	о. Володимир Лотович, Бруклин, Н. Й.	5.00
31.	о. Василь С. Гривнак, Горгам, Н. Д.	20.00
	Разом	$100.00
	Передше оголошено	155.00
	Разом доси зложено	$255.00

О. Іван Остап з грошевою посилкою доручив отсей лист:

Wheeling, West Va., November 21st, 1918.

До Хвальної Редакції часописі „Свобода".

Вповажані Панове!

В залученю посилаю чеком 20 долярів на Ваші руки яко на поміч і приступлене в членство У. Н. Ради в Парижи. З признанем мушу заявити, що Ваша часопись без престигнації порушує таку гарну ціль, над якою мимохіть в буденний спосіб переходить наша заокеансько-українська преса, а прецінь теперечки горячий і пекучий час, кожда українська лепта придасть ся. Ціль „Ради" — гарна, взнесла, бож прецінь вона на тім місци, **де вестимуть ся мирові переговори,** бож прецінь вона обізветь ся, за нашу недолю, волю, свободу й лучшу долю! На все може дати наш жертволюбивий український народ. Ми за свої доляри викуплювали, спроваджали сюди людий, які днесь єднають ся з ворожими кліками і каменем кидають на тих одиниць, організації, патріотів і т. д., що за своєю „пазухою" спровадили сюди напів завмерлу гадину, яка оживши, сичить на тих людий, що її вихухали. Український народ перебув не одну хуртовину. Звичайно таке право природи, що коли повстане хуртовиця-заметіль, то й прожене вітер всяке сьміте!

Подайте в часописі близші інформації, народ радо допоможе на таку гарну ціль. Ми Українці, дякувати Богови, ще живемо!

Здоровлю як найсердечнійше і остаюсь

з глибоким поважанем,

о. Іван Остап.

* * *

Гадаємо, що поклик о. Остапа дуже на часі.

Мирові переговори зачнуть ся в Парижи скоро; прибудуть там сотки наших земляків з Галичини, Буковини і з України, щоби боронити Галичину і Холмщину перед польськими плянами, а американські Українці коли їх підіпруть тепер, то підіпруть їх боротьбу проти шляхотсько-вшехпольських замахів на наш старий край.

Пригадуємо, що річна вкладка до У. Н. Ради в Парижи виносить для почесних членів 20 дол., а для членів звичайних 5 долярів.

Кождий Українець і кожда Українка, де би вони тепер не жили, можуть стати членами париської У. Н. Ради і в той спосіб дати їй тепер поміч для оборони Галичини і Холмщини.

Адміністрація „Свободи".

ЦІЛА ГАЛИЦЬКА УКРАЇНА ПРОТИ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

Як доносять галицькі ґазети, — пише парижський „Монітор Польскі" — серед української суспільности в Галичині заворушилось. Причиною сього є розпоряджене митрополита Шептицького, яке заводить целібат (безженство) в грецько-католицькій церкві. Проти сеї реформи запротестувало духовенство, а враз з ним як найострійше ціла українська суспільність. В митрополита явила ся делеґація, на чолі з проф. Юліяном Романчуком, до якої входили також др. Кость Левицький, др. Евген Петрушевич, проф. Олександер Барвінський, голова Ставропігії др. Степан Федак, і професор университету др. Кирило Студинський. Проф. Романчук виголовис довшу промову, в котрій звернув увагу на ряд арґументів, які промовляють проти целібату в українській католицькій церкві. Свобода подружа грецько-католицького клеру є одною головною ціхою, яка відріжняє сей обряд від латинського. Отже впроваджене целібату змінило би засадничо характер униятської церкви. Впроваджене целібату проти волі інтересованих і проти волі суспільности отвирає дорогу для латинізації, для пропаґанди за православем, а навіть за безвірством. Нема жадної практичної потреби целібату, бо сьвященики виповняють точно свої функції, хоч женять ся, а на місця, де треба безженности, вистарчають монахи. Населене відносить ся з більшим довірем до своїх сьвящеників жонатих ніж безженних, котрих підозріває о неморальність. З національної тачки погляду целібат, хочби тимчасовий, є дуже шкідливий і небезпечний, бо позбавляє Українців головного жерела приросту інтеліґенції, а також улекшить польонізацію. Віддане єзуїтам реформи василіянського чина, висилане кандидатів на науку до Інсбрука і Риму, проба впровадженя григоріянського календаря, запроваджене целібату — мусить викликати підозріне, що маєть ся до діла з пляновою акцією латинізованя і польонізованя униятських Українців. І сього закиду не змиють з митрополита навіть його знані заслуги для українського народу. Делеґація просила, щоби митрополит залишив пляновану реформу. Колиж Шептицький дав делеґації вимиваючу відповідь і не хотів уступити від свого, делеґація протестуючо попращала його і вийшла.

Ситуація заострила ся відразу. „Діло" написало статю на тему „Целібат а політична хвиля", в якій говорить: — „Однодушність, се в теперішну хвилю наш перший народний обовязок. А гріхом є то всьо, що нині грозить розбитем нашої однодушности; що розпорошує нашу увагу на питане другорядної ваги; що вяже нашу енерґію; що витворює внутрішний український фронт тоді, коли вільно нам мати лише один фронт — внішний. Таким замішанем грозить нашій суспільности постанова митрополита в справі запровадженя частинного целібату в нашім духовенстві. Яко політичний орґан, прикладаємо до постанови митрополита політичну міру і питаємо: який політичний ефект вже тепер має ся постанова і які наслідки може нам принести в найблизшій будучности? Специяльно знова: чи зміцнить, чи ослабить воно однодушність нашої суспільности, якої безоглядно вимагає теперішна хвиля? Чи причиняєть ся воно до концентрації ідеї і праці українського загалу в одній найважнійшій нині справі? Чи може противно, кидає клич спору в суспільність, витворює внутрішний фронт в часі, коли нам вільно мати і коли з цілою енерґією боронити належить лише внішний фронт? Український горожанин - патріот, поставивши собі таке питане, може лише одно зробити: з огляду на грозу моменту взнести ся понад особисті амбіції і pro publico bono (для публичного добра) усунути причину внутрішних спорів, котрі грозять нам затратою народної енерґії".

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постарати ся, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

S. MILANOWYCZ

P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

НЕВДОВОЛЕНЄ З ПОЛІТИКИ ПАНА СІЧИНСЬКОГО.

До нашої редакції прийшло кілька дописий, в яких критикуєть ся політичну діяльність пана Січинського. Деякі з тих дописий (між ними навіть один вірш) були вистилізувані занадто остро і з тої причини ми їх з нашої теки усунули. Дописи, написані в приличнім тоні, наводимо понизше, аби наші читачі дізнали ся, який де вітер віє...

I.

Український народе! Зближаєть ся нарешті та хвиля, що долю українського народу віддаєть ся в руки самому народови. Тепер якраз найвідповіднійша пора, щоби провід над українською справою взяв у свої руки весь наш нарід, а не одиниці, бо коли ми спустимо ся на одиниці, то ніколи не виборемо для себе ліпшої долі. Саме тепер є найліпша хвиля, що ми самі можемо рішати про свою долю та про своє істноване. Ми власними силами можемо добувати для себе свободу. Від нашої готовости то всьо залежить і від наших діл. Наша будучність залежить тепер від нас самих, тому кличеть ся тебе, український народе, завчасу брати ся до діла, щоби потім не було запізно! Взиваєть ся всіх і вся, в кого ще не завмерла жива українська кров, берім ся до праці, бо надійшов слушний час нашого воскресеня.

Ми не повинні звертати уваги на тоє, що лідери від Федерації кричать в „Народній Волі", що ми нічого не робимо для народної справи. У них тільки й роботи, щоби нагаласати на других, що нічого не роблять, помимо того, що вони ще до сеї пори власне нічого путнього не зробили — хиба одні роздори між українським народом.

Не дуже, видно, довіряє тим федераційним лідерам і скрентонський комітет, коли збірку з „Українського Дня" не дав до переховку головному комітетови від Федерації, але затримав під своїм зарядом, зглядно зібрані гроші зложив у тім банку, який був призначений скрентонським комітетом.

„Народна Воля" попід небеса вихвалює Федерацію, котра вже давно збанкротувала, і все лебедить, аби вступати до Федерації, але сама зі своїм цілим персоналом у ній не стоїть, бо вже давно похвалилаб ся була тим, що цілий її персонал належить до Федерації. Український Робітничий Союз також не показує своєї міни, щоби він належав до Федерації разом зі своїми відділами, бо як би належав, то про се знали би члени сеї орґанізації; знали би приміром таке, що платить ся до федераційної каси від Укр. Роб. Союза вкладка, приписана статутом Федерації.

Як нам відомо, Федерація вже від довшого часу не має жадних зборів та не дає знаку свого житя. Загал не знає, хто є тепер предсідателем тої Федерації, а хто касієром. Тільки нам відомо те, що п. М. Січинський є секретарем тої Федерації, а про решту то нічого не чути; видко що то всьо спить блаженним сном.

„Народна Воля", а зглядно пан Січинський, який тою ґазетою керує, хоче знова українського сойму. Що-ж, другий український сойм може би на що й придав ся, але на тім соймі мусів би бути репрезентований весь український загал в Америці, а не лиш одна одиниця, котру „Народна Воля" заєдно вихваляє... На такім всенароднім соймі дуже швидко показалоб ся, по чийй стороні правда і хто має право представляти український нарід в Америці: одна одиниця, чи весь загал через своїх відпоручників. Я особисто не вірю в ніякі народні збори чи інституції, на котрих має верховодити одна одиниця, яка з другими людьми (навіть з людьми заслуженими) ніколи не числить ся.

Я позволю собі пригадати шан. читачам „Свободи" одну не дуже давну справу, яка кине дещо сьвітла на теперішну політику „Народної Волі".

Коли др. Демидчук обіздив наші громади в Злучених Державах і в Канаді, збираючи добровільні датки на „Рідну Школу" для нашої нещасної Галичини, то тоді „Народна Воля" була з него задоволена та вихваляла його діяльність для свого рідного краю. Вона поміщувала радо всякі звіти про обїздку д-ра Демидчука, де що коли зібрало ся за його помочию, і навіть подавала до публичної відомости, що говорив др. Демидчук на вічах і як він наших людий благав, аби давали щедрі жертви на народну школу в своїм рідним краю.

І в тих часах ніхто не посьмів поганити діяльности д-ра Демидчука для свого рідного краю. Всі вихваляли його діла, що він працював тяжко для свого українського народу, що збирає жертви на „Рідну Школу" в Галичині. „Народна Воля" написала була навіть відповідну статю на пращане д-рови Демидчукови від американських Українців.

Але що-ж з того? Яка користь із заслуги д-ра Демидчука для українського народу тут в Америці? Всьо змінило ся і вся його праця пійшла на марне, бо відколи приїхав до Америки п. М. Січинський, відтоді і „Народна Воля" змінила свій напрям. Відтоді вона зачала критикувати діяльність д-ра Демидчука, а натомісць стала вихваляти пана Січинського, на тоє, щоби дати провід українського народу в руки Січинському. А що п. Січинський не міг підняти на себе всеї роботи, то з ним став до спілки прибувший зі Швайцарії Цеглинський. Тоді вони оба взали ся до роботи, щоби відібрати провід над українським народом в Америці у свої руки.

Одного разу вони закликали д-ра Демидчука на збори в Ню Йорку і давай стягати з него протокол, пощо він ще приїхав до Америки?! — Др. Демидчук боронив ся тим, що приїхав з рамени Головної Української Ради у Відни, до котрої входили отсі члени: Др. Кость Левицький, голова; М. Павлик, заст. голови; М. Ганкевич, заст. голови; др. Ст. Баран, секретар; М. Балицький, І. Боберський, І. Кивелюк, др. М. Лагодинський, др. М. Лозинський, Т. Мелень, В. Темницький, др. Кирило Трильовський, др. В. Старосольський, др. Л. Цегельський, виділові. Помимо того, що др. Демидчук виказував ся тим, що він приїхав на їх припорученє, О. Ревюк, не зважаючи на ніщо, читав йому все раз від разу якісь старі ґазети, а в додатку говорив за якісь вуси, штани, непідголену бороду, непідстрижене волосє і т. п. Той пан Ревюк все тягнув д-ра Демидчука за слова, як жидок за клоче, і все питав ся, чого він і пощо тепер приїхав до Америки. А коли др. Демидчук йому не відповів, то він зараз зачинав читати ґазети. А нащо він читав ще раз ті ґазети, то я ще до сеї пори не знаю: чи на то, що може де зле написав та яку помилку зробив, чи на то, що його шваґер потрафить ліпше написати, та на вічах ліпше говорити.

Я довго не міг догадати ся, пощо шваґри строїли з д-ром Демидчуком такі комедії, аж довідав ся з „Народної Волі", що др. Демидчук є арештований. Тепер я вже всього доміркував ся... Тепер свого доконали, зробили, що хотіли, бо віддали політику таки в руки свого прихильника, котрий має повну волю в своїй політиці. Але ще не всьо, бо є йому на заваді Українська Рада і він тепер продумує тільки над тим, як би то розбити ту Українську Раду. Коли би йому ще вдало ся позбутись тої Української Ради, то тоді лишилаб ся до побореня лиш одинока „Свобода", то є орґан Укр. Нар. Союза. Як би ще яким способом позбути ся „Свободи", то вже тоді пан політик на цілу губу і на цілу Америку. Якже би ще в додатку до того всього виграти процес від Укр. Нар. Союза, то тоді навіть до него не приступай, бо ціла політика українського народу в Америці малаб належати до него і весь наш народ мав би мовчати та слухати його розказів, або його прихильників, котрі розказали повісити його портрет в „Народнім Домі" в Ню Йорку. А він тільки до того „Народного Дому" причинив ся, як чорт до церкви св. Юра.

Б. Дамян, з Ню Йорку.

II.

Сей великий промах політичний п. Січинського обурює до глибини серця кождого Українця. Кров в жилах мало не зітнеть ся, читаючи в „Свободі" наведену новину. Я не всилі здержати ся, щоби не запротестувати проти сего. Хто уповажнив п. Січинського до представництва в українській політиці в Злучених Державах? Як він сьміє виступати самовільно в імени Українців у висшій політиці і наносити шкоду і кривду народови? Проч з самозванчими недозрілими проводирами! Нехай вони лучше сидять тихо і залишать свої претенсії до представництва Українців. Ніхто з нас сего собі не бажає, щоби вони вчили ся на нашій бороді голитись.

Михайло Цаповський,
з Джерзи Сіти.

III.

В неділю, 10. падолиста б. р., нюйорський парох, о. Н. Підгорецький, виголосив в церкві, що о 3-тій годині пополудни відбудеть ся в Народнім Домі віче в справі Червоного Хреста. Нарід був цікавий щось нового почути, тож велику салю Народного Дому виповнив аж по береги.

Якась мара наднесла М. Січинського і О. Ревюка. Наш парох, побачивши пана Січинського, підійшов до него, подав йому руку тай попросив, аби він, яко інтеліґентний чоловік, був ласкав сказати публиці пару слів в справі Червоного Хреста. Пан Січинський, побачивши повну салю людий, згодив ся промовити до народу і вийшов на підвисшене. Говорив не про Червоний Хрест, але сипав громи на Українську Раду в Америці, на о. Понятишина і на всьо духовенство, дальше на редакторів джерзисітських і філядельфійських і т. п. Усе те він з горячости так зюбрував, що аж мінив ся на ріжні кольори.

Мене дивує, що о. Підгорецький міг то всьо слухати і мовчати. Народови сприкрило ся слухати теревенів пана Січинського і на салі почули ся різкі голоси: „Буде досить того критикованя!"

Заледви зійшов зі сцени чесний і культурний пан Січинський, аж тут другий такий, пан Ревюк, біжить на перед і просить о голос лиш на пять мінут... Предсідатель віча не хоче позволити йому говорити, бо на сали повстав крик: „Досить тих мерзких клевет і кирині!" Але шайка большевиків і кацапів кричить на всі заставки, щоби пустити на сцену Ревюка, бо він не має часу, бо спішить ся разом з Січинським на віче до Нюарку. Повстав нечуваний гармідер; одні кричать: „говори!" а другі: „ні!" А тимчасом пан Ревюк без дозволу вічевого предсідателя видер ся на підвисшене і реве так, що аж головою кидає на всі сторони, а руками і ногами так вимахує, неначе би його оси і шершені присіли. Він ревів лише пару мінут (бо не міг усеї публики перекричати), але тим парумінутним ревом так змотикав ся, наче десятьгодинною тяжкою працею.

Чесні люди хотіли той гамір втихомирити, але се їм не вдало ся, бо проти них стояла шайка зоморокув, пройдисьвітів і дурисьвітів, які своїм криком, гуканем, свистом і скавулїнєм нагадували тічню голодних вовків, або африканських дикунів.

І якже чесним, характерним і спокійним людям можна погодити ся з такими очайдухами? Та се-ж огонь і вода!

Семко Гаракевич,
з Ню Йорку.

IV.

Ми, Українці з Літл Фолс, члени 330-го відділу Українського Народного Союза, знаходимо в числі 138-мім „Свободи" статю про великий промах пана Січинського: що пан Січинський уважає галицьку Україну за спільну українсько-польську територію.

Час би вже, дорогі Братя, пробудити ся з того блаженного сну та повстати за своєю рідною Ненькою-Україною. Подивім ся, як другі народи стоять за собою. А чомуж ми, Українці, не можемо боронити своїх прав? Чи ми маємо рівнодушно дивити ся, як нас скрентонська „обдирація" на чолі з паном Січинським запродує під польське пановане і хоче нас знова закувати в польські кайдани?

Дуже дивне диво, що такий великий герой, як пан М. Січинський, котрий стояв в першім ряді і на чолі бідних поневолених Українців в Галичині, допускаєть ся того, щоби свій поневолений нарід трунути назад в ту яругу, з якої наш український нарід сотки літ драпав ся. Колиж наш бідний люд видрапав ся вже на верха і розкував ся з тих тяжких кайданів, то знов нависла над ним чорна хмара тих гайворонів, які хотять розкракати і розірвати Україну, щоби і сліду з неї не було.

Длятого ми всі щирі українські сини на американській земли протестуємо проти політичного промаху п. М. Січинського. Проч з польською шляхтою з галицької України! Най жиє Український Сойм! Най жиє Українська Рада! Най жиє Український Народний Союз!

Р. Гишка, Ілько Вітенюк, Василь Окрепкий, члени 330-го від. У. Н. Союза.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ДО ДИСКУСІЇ ПРО СПРАВУ СОЙМУ.

В 266-тім числі часописи „Америка" читаємо отсю статю гр.-кат. пароха з Шікаго, Ілл.:

Не пора в рідну хату вносити роздор!

Одною з найважнійших причин, чому ухвали першого українського сойму остали ся тільки на папери, було, що тодішні аранжери відсунули від участи українське духовенство. Зігнороване сьвящеників тоді мстить ся по нинішний день. Сотня інтелїґентних людий се велика сила в американсько-українських обставинах. І коли нині не бачимо нїякої одноцільної акції межи нами, коли у теперішний преважній хвили ми розсипані на ворожі гуртки, то за се треба винити у перший мірі перший сойм, котрий віднїс ся супроти нашого сьвященства у такий спосіб, що воно не могло нїяким робом у нім взяти участи.

Тойсам блуд не повинен повторити ся другий раз. Ми, українські сьвященики, уважаємо себе таксамо добрими синами батьківщини, як усі другі верстви народу. І коли тепер розходить ся о се, щоби дійти до загального порозуміня межи всіми Українцями в Америці, коли тепер має відбути ся сойм відпоручників, репрезентуючих увесь загал американської України, ми жадаємо такого сойму, щоби і українське духовенство мало можливість взяти участь у нарадах.

У „Народній Воли" оголошено, що сойм має відбути ся у Вашінґтонї 14. і 15. грудня с. р. т. є. в суботу і в неділю. — Не знаю, чий авторітет стоїть за сим оголошенем, але се знаю, що визначенє суботи і неділї на сойм є обдумане просто на се, щоби жаден сьвященик не міг бути присутний на нарадах. І проти того я, яко сьвященик, протестую. — Нехай нїхто не важить ся монополїзувати патріотизму! Цїла минувшина нашого духовенства вказує, що воно все мало горячу любов до вітчини, до народу. Ми не хочемо стояти осторонь у хвили, коли будуть рішати ся найважнійші справи народні.

Кожда конвенція зачинаєть ся звичайно у вівторок, бо се дає досить часу на совісну пораду. А се не конвенція, але всенародний сойм! Длятого тим більша рація, щоби сойм розпочав ся у вівторок. Хто їде на сойм, знає, що мусить посьвятити тиждень часу. І кождий учинить сю жертву радо, коли буде пересьвідчений, що накконець прийде до щирого порозуміня межи всіми. Але коли сойм мав би бути тільки дальшим переливанєм з пустого в порожне, коли він був би лише зборами якоїнебудь партії, тоді такого сойму не тільки не треба, але проти такого узурпованя власти через одну партію мусять запротестувати всі, що до тої партії не причисляють ся.

Таксамо я не міркую, щоби Вашінґтон був відповідним місцем на сойм. Я міркую, що найлучшим було би Бофало або Ню Йорк. Сойм у Вашінґтонї виглядав би занадто претенсіональний або радше рабський. Ми потребуємо виговорити ся щиро, мусимо сказати собі правду щиро в очи. І се мусить бути сказане межи самими нами; се не сьміє вийти поза наші круги.

Я думаю заразом, що сойм мусить мати відпоручників усіх партій, коли се має бути репрезентація народу. Боятя ся того, що на соймі можуть запасти резолюції шкідливі для народу, через допущене усіх партій, є неоправдане і несправедливе. Нині ситуація є така, що і найтемнійший провидів, куди треба іти. А впрочім єдино увесь нарід, а не партія, має право рішати про себе.

Коли залежить на сім, аби делєгати-робітники як найменьше стратили робучого часу, то найвідповіднїйший час розпочати сойм є у вівторок, 24-го грудня. Се є латинський сьвятий вечір, а 25-го латинське Різдво, загалом час, коли богато фабрик застановлюють задля чищеня інвентаря.

Федерація і Рада повинні разом визначити сей день, а коли найдеть ся вина на котрих із урядників Ради чи може і Федерації, на се буде сойм, щоби їх осудив або оправдав. Не вільно нікому, опріч цїлого народу, судити. На се-ж і має бути сойм, щоби прояснила ся цїла ситуація.

Відзиваю ся отсим публично до всіх, що люблять Україну, що дорожать долею її. Задля великої хвилї, у котрій потрібно добути енерґію цїлої нашої суспільности, відложіть свої непорозуміня аж до сойму. Піддайте справу під осуд усього народу. Нехай хоть тепер се буде справді всенародний сойм, зложений з відпоручників усіх партій і усіх верств народу!

Никола Струтинський.

Редакція „Америки" до статї о. Струтинського додала від себе таку дописку:

Про іґноровалє сьвящеників соймом у сім випадку не може бути мови, бо наразї нїхто сойму не скликує. Сойм буде скликаний Українським Народним Комітетом у відповіднім часї і ми можемо згори заявити, що на той сойм буде допущений кождий правно вибраний делеґат.

Партійний мітінґ прихильників Січинського дехто для реклями лише називає „соймом". Годї вимагати від Січинського, щоб на мітінґ мав право вступу той, котрий не належить до його партії. Було би навіть соромом висилати народних делеґатів на звичайний партійний зїзд. Ні „Провидїнє", ні „Український Народний Союз", ні „Народна Поміч", ні „Згода Братств", ні „Український Народний Комітет", ні духовенство не висилають делеґатів на мітінґ Січинського. Таксамо соціялісти і часть бувшої Федерації не бере участи. Заповіджений мітінґ у Вашінґтонї є чисто особистою справою Січинського, яка може займати серіозну увагу одиниць, котрі цікавлять ся всім народним житем, отже і партійними зїздами.

ЧИСТІСТЬ ТО ЗДОРОВЛЄ.

Культурні люди мають купальні і парні, в котрих вимивають ся і випарюють ся що тижня. В Жидів сей звичай увійшов в жите так, що вони чули би ся нещасливими, як би того не робили. Не так у нас. Часто можна почути, як наш старий чоловік перехвалюєть ся, що ніколи в житю не купав ся. Таж в порядні господарстві безроги навіть бувають часто миті і чесані і радісним квичанем оказують своє вдоволене.

Людська і зьвіряча шкіра складаєть ся з дрібненьких отворів, званих порами. Як ті пори позабивають ся порохом і брудом, то орґанізм хорує, бо не має приступу до воздуха. Щоби тому запобічи, треба мити не лише лице і руки, але ціле тіло від голови аж до ніг і то по змозі як найчастійше. Уста треба також полокати і мити зуби, бо рештки страви, які там лишають ся, творять осад, що гниє і впливає на псуте зубів та спричинює неприємну вонь. Митє очий є добрим також, бо запобігає всяким запаленям. Дивують ся люди нераз, що в якійсь місцевости панує заразлива недуга. Як же не має вона там розпаношувати ся, коли бруд і нечистота є в хатах, в людській одежині, в білю і в шкірі. Таж тим маленьким хробачкам-бакцилям, що викликують хороби, все є найліпше в бруді.

Алеж бо не лищ тому треба старати ся о чистоту. Чоловік, котрий не миєть ся, воняє так, що нераз не можна до него навернути ся.. Галапаси, які живуть на чоловіці і нищать його, походять лише з бруду; а діти хорують на відпарене, о чім добре знають матери. Чорний струп на голові немовляти походить лише з бруду. Скоро миєть ся шкіру, то вона стає мягка і гнучка, чоловік чуєть ся черствий, сильний і веселий, лице його погідне. В чистім тілі пробуває звичайно й чиста душа. Тому не треба жалувати що днини 5—10 хвиль часу і трохи води, аби обмити не лише лице і руки, але й шию, груди і ноги. Ноги найліпше мити вечером перед спанєм, що справляє велику полекшу по цілоденнім ходженю і не допускає поченя ніг, що є дуже неприємним як для самої людини так і для її окруженя. До митя треба уживати зимної води і все сьвіжої, а ніколи не мити ся в тій воді, в якій вже хтось мив ся. Є се обридливо й нездорово. До митя повинна служити окрема посудина, найліпше бляшана мидниця, якої не належить уживати, як то звичайно буває, анї до переховуваня вапна, анї до праня біля, анї до митя підлоги чи вікон, анї до зливаня ріжних помий. Мидниця досить напрацюєть ся і виплатить ся, скоро в ній вимиєть ся цїла родина. По ужитю мидниці одною особою, а перед митєм другої, треба її виполокати. Хорі особи повинні мати окрему посудину до митя. Тіло по умитю треба витерти до суха чистим ручником, з грубого полотна, старанно обрубленого, яке лиш до тої цїли треба уживати. Ручник повинна мати кожда особа окремий. Діти повинна мати приучувати до щоденного митя змалку. Немовлята до одного року мусять купати ся в балійці. По купели треба дитині вичистити носик, ушка і уста малим платком тонкого полотна, а всі місця, на яких тіло згинаєть ся, посипати мучкою, аби не відпарувало ся, бо се справляє дитині великий біль. Немовля по купели, завинене в чисті пеленки, є спокійне і спить ліпше.

Старші діти і дорослі особи повинні також як найчастійше уживати купели. В містах служать до сего публичні парні і купальні, а подекуди то вже й по приватних домах уладжені купальні. Деж сего нема, там треба уладжувати собі купіль в балїях або в окремих на те призначених ваннах, а в лїті уживати як найчастійше річних купелий, о скільки, розумієть ся, се можливо.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарні „Свободи".

Німецький кайзер пійшов був з війною у танець ще дня 1. серпня 1914 року. Сей танець і вино кроваве так його опяніли, що він нічого не видів перед собою, тільки побіду. Аж по 51 місяцях пробудив ся він з того опяніня і коли та побіда, в яку він вірив, показала йому своє лице, він побачив на нім напись „Поражене". Побачив запізно і дістав заслужену кару за кров пролиту і за неволю, яку накладав на народи.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 39 повідомляе своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. грудня, о годині 3-тій пополудни, в гали церковній. На тім мітінґу мають явити ся всї члени і вирівнати всї свої залеглости. Будеть ся вибирати новий уряд і буде касове справоздане за цїлий рік. Будемо приймати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Неявившиій ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Клим, предс.; А. Варян, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляе всіх своїх членів що 8. грудня відбудеть ся мітінґ, на котрім будеть ся збирати місячні вкладки і будеть ся приймати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. Дня 22. грудня б. р. відбудеть ся річний мітінґ, на котрім буде річне справоздане і вибір нового уряду. Неявившиій ся на тім мітінґу член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — В. Максимик, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. „Січ", від. 136, повідомляе всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. грудня, точно о годинї 1-шій пополудни, в гали парафіяльній. Всї члени мають на сей мітінґ явити ся, бо буде справоздане за рік 1918. Таксамо будеть ся вибирати новый уряд. Довгуючі члени мусять вирівнати всї свої довги, бо в противнім разї будуть суспендовані. Всї ті Українцї, котрі ще не належать до жадної української орґанізації, повинні прийти на наш мітінґ і вписати ся в члени У. Н. Союза. — А. Слабик, предс.; А. Крупа, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 388, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. грудня, о годині 1-шій пополудни, в гали церковній. Неявившиій ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Відбудеть ся вибір нових урядників, а крім того є инші важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати всї свої довги. Будеть ся приймати нових членів без вступного до товариства, а до У. Н. Союза після статута. — П. Пазюк, предс.; П. Шуригайло, кас.; Г. Тимчій, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає своїм місцевим і позамісцевим членам до відома, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. грудня, о годині 3.30 пополудни. Просить ся членів прибути на той мітінґ, бо буде вибір нового уряду. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Будеть ся приймати нових членів за половину вступного до товариства, а до У. Н. Союза після статута. — В. Шеремета, предс.; О. Купій, кас.; А. Патра, секр.

ВЕСТ ГАММОНД, ІЛЛ. Тов. ім. Івана Франка, від. 80, повідомляе всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 8. грудня, точно о годинї 3-тій пополудни, в гали Франка Віньского під числом 318—154 Плейс. Запрашаемо всїх місцевих і позамісцевих членів, аби явили ся на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодженя. Будеть ся вибирати нових урядників. Котрий член не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. Будеть ся приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. — І. Лайтар, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомлясть ся місцевих і позамісцевих членів. тов. „Згода", від. 62, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 8. грудня, о годині 2-гій пополудни, в гали МкНікол, 62 ул. і Ґрйс Аве. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Буде звіт контрольної комісії з доходів і розходів за цїлий рік і буде вибір нового уряду. Будеть ся приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза після статута. — І. Согар, пр.; Ф. Холявський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 3. падолиста б. р. вибрано отсей новий уряд: Н. Головатий предс.; Г. Дячишин, заст. предс.; Г. Бабин, кас.; С. Стек, заст. кас.; Г. Клим, секр.; В. Дмитрів, заст. секр.; І. Ґелета і І. Денис, контрольори; В. Космина, дверник; Н. Маник, заст. дверника; В. Космина (мол.), хоруижий; І. Лупінус, капітан; В. Сеньків і Г. Лоха, доглядачі хорих; Г. Квасниця і Д. Белнів, тростіси. Мітінґи відбувають ся в першу неділю по першім в гали п. Н. Ваверчака під числом 720 Чарлс стр. — Г. Клим, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 7. грудня б. р., о годині 7.30 вечером, під числом 71-73 Норт 6-та улиця. На сей мітінґ всї члени мають явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. Будеть ся вибирати новий уряд і будеть ся приймати нових членів без вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. Кождий член має вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Ся кара не буде дарована. — П. Приступа, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляе всіх своїх членів, що слідуючий звичайний мітінґ відбудеть ся в неділю, 8. грудня б. р., в гали церковній на розї Оклей і Райс ул. На сей мітінґ мають явити ся всї члени, бо є важні справи до полагодженя. З огляду на те, що сей мітінґ буде послїдний в біжучім році, ми відзиваемось до тих членів, що мають залеглий довг, аби прийшли і свій довг вирівнали, бо в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож пригадуєть ся всім членам, що кождий є обовязаний заплатити в місяци грудни 25 цнт. за календар на рік 1919. — І. Чучман, предс.; Е. Бабій, кас.; І. Гайович, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. Покрови Пресв. Богородиці, від. 258, повідомляе всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. грудня б. р. на Вест Енд Пітсбурґ, Па., ч. 29 Ґрінвел стр. Кождий член мусить безуслівно явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Нових членів будеть ся приймати до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Ю. Мудрик, предс.; А. Диркач, секр.

ПОРТЛЕНД, ОРЕГОН, Тов. ім. Івана Франка, від. 92, подає до відома, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 8. грудня, точно о годині 2.30 пополудни, в польській парохіяльній гали, на розї Фейлінґ стр. і Мериленд Аве. Всї члени обовязані явити ся на сім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся вибирати новий уряд. Неприсутний член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Прийдіть і приведіть зі собою нових членів до товариства і до У. Н. Союза. — Г. Пелех, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Подаеть ся до відома всім членам тов. „Запорожська Січ", від. 67, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 8. грудня, о 2-гій годині пополудни, в Форестер Гол при Мейн стр. На тім мітінґу будеть ся вибирати новий уряд. Неявивший ся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник $1.00. Кождий член повинен вирівнати всї свої довги, бо инакше буде суспендований. Будеть ся також збирати по 25 цнт. на календар на рік 1919. — І. Пиріг, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Заходом Українського Тов. „Січ" і читальні „Просьвіти"

відограєть ся пораз перший в нашій місцевости представлене

СТРАЙК

сценічний образ в 3. діях з житя хліборобів в Галичині, Н. Струтинського

В НЕДІЛЮ, 8. ГРУДНЯ 1918 Р. в гали церковній на Савт Вілбур Аве.

Початок о годині 7-мій вечером.
Ціни місць: 50, 35 і 10 центів.

ДІЄВІ ОСОБИ:
Вокоман Підскакевич . . . п. В. Сеньків
Реєнтій . . . . п. А. Богач
Настуня, його дочка . . . . п-на А. Трач
Маруся, подруга Насті . . . . . . п-на П. Трипалюк
Іван, жидівський попихач . . п. Гр. Трач
Семен, академик . . . . . п. С. Гривнак
Василь, молодий господар . . . . . п. Н. Дідуник
Василиха, його жінка . . п-на П. Годжак
Никола, молодий парубок . . . . . п. М. Пастух
Матій, молодий парубок . п. Г. Парибус
Мордко, арендар . . . . . п. П. Олійник
Павлуньо, школяр . п. С. Кашубінський
Юрко, школяр . . . . . п. М. Мельничук
Жандарм . . . . п. І. Попик

Суфлер п. С. Соколовський.

Чесний український загал зі Сиракюз і околиці отсим запрошуєть ся до ласкавої участи.

144-45 КОМІТЕТ.

В АНГЛІЇ.

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВИБОРЧА ПРОГРАМА АНГЛІЙСЬКОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ.

Домагають ся независимости Ірляндії і Індії та самовизначеня для народів в англійській державі.

ЛОНДОН, 30. падолиста. — Манїфест робітничої партії, виданий з нагоди виборів, які відбудуть ся дня 15. грудня, обіймає отсі головні жадання:

Безпроволочне усунене військ аліянтів з Росії.

Безпроволочне привернене робітничого інтернаціоналу.

Свобода для Ірляндії і Індії яко право демократії.

Право самовизначеня для народів англійської держави.

Усунене всяких воєнних обмежень.

Цїлковите знесене конскрипції (примусової служби військової).

Удержавлене копалень, зелїзниць, торговельної фльоти, фабрик оружя і електрики.

Побудоване державним коштом 1,000,000 добрих домів для робітників і поліпшене платні і услівй для робітників.

Знесене тариф.

Спеціяльне оподаткованє маючих кляс на покрите коштів війни.

Цїлковите рівноуправнене женщин з мущинами.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ НАЗНАЧЕНО НА ДЕНЬ 16. ЛЮТОГО.

Вибори відбудуть ся дня 2. січня.

ЛОНДОН, 29. падолиста. — **Німецькі установчі збори будуть скликані на день 16. лютого, щоби порішити будучу форму німецького правительства.**

Дня 2. січня будуть розписані вибори делегатів до установчих зборів.

Тимчасом берлїнське соціялістичне правительство займає ся подїлом Німеччини на виборчі округи. На підставі того подїлу відбудуть ся вибори, причім соціялісти і їх союзники сподїють ся осягнути при виборі велику більшість делегатів з огляду на перевагу голосів працюючих кляс.

Німецька держава має бути подїлена на 38 виборчих округів, причім кождий округ мав би вибрати 6 до 16 послів.

Проти теперішної соціялістичної коаліції стоять в опозиції три окремі групи, а іменно:

1. Група крайних соціялістів (большевиків) під проводом Лібкнехта і Рози Люксембург.

2. Баварське соціялістичне правительство під проводом Курта Айснера, який не довіряє берлїнському правительству через те, що в нїм засідають др Сольф і Ерцбергер.

3. Несоціялістичні демократичні круги, яких органом є „Франкфуртер Цайтунг" і „Берлїнер Тагеблят", заявили ся за поступовим радикалїзмом в промислї і финансах.

Всї повисше наведені групи меньше або більше противлять ся скликаню установчих зборів

...є за можливо як найскорщим утворенєм республиканського правительства, але всї вони противлять ся диктатурі Еберт-Гаазе-Шайдеман.

Бувший цїсар зрік ся формально престола.

КОПЕНГАҐЕН, 29. падолиста. — **Формальний документ заяви бувшого цїсаря в справі уступленя з престола находить ся вже в Берлїні, як се доносить телеграма з Берлїна.**

Вільгельм Гогенцолерн зрік ся всіх прав до корони Прусії і Німеччини та увільнив всіх урядників і офіцирів від присяги вірности, сказано в абдикаційнім документі.

В БОЛГАРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 2, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Король знова на престолі в Болгарії.

ВАШИНГТОН, 29. падолиста. — **Большевизм в Болгарії здавлено**, як се доносять вісти з дипльоматичних кругів, які нині одержало болгарське правительство.

По коротко тривающій революції привернено в Болгарії назад порядок і привернено болгарського короля, Бориса. На чолї правительства стоїть Малїнов з коаліційним кабінетом. Теодоров, представник народної партії, є міністром загр. справ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИ СЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую свого брата ІВАНА ДАНИЛЯКА, з села Зеленова, повіт Кіцмань, Буковина. В Злучених Державах перебуває 15 літ. Хто подасть його точну адресу, дістане $5.00 нагороди, або він сам нехай голосить ся на адресу: SAM DANELIAK, 84 E. Adams Ave., Detroit, Mich. 144-46

Пошукую свого брата і сестру з роду Кавецьких, з села Лїщина, повіт Бібрка; сестра замужна за Михайлом Гарнцем, перебували в Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: P. BORYK, 13 Mayor St., Boston, Mass. 44-46

Пошукую МИХАЙЛА ДИПКА і ТЕОДОРА КОЛІСНИКА. Мають перебувати в Шікаґо. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголосити ся на адресу: MR. FRANK KRAWCHUK, 317 E. 74th St., New York. N. Y. 3-5

Пошукую свого товариша МИХАЙЛА МАТИЙЧУКА, з села Рівня, повіт Вижниця. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголосити ся на адресу: WASYL JAKONIJCZUK, P. O. Alberta, Canada. 144-46

ПОШУКУЄ мешкане з харчем при родині. Голосити ся листовно, або усно до книгарні: NICHOLAS CZERWONYJ, c/o „Holos Pravdy", 119 E. 7th St., New York, N. Y. 43-47

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, з тенором голосом пошукує посади. Може провадити хор, парохіяльну школу, уряджувати театральні представлення. Місце може обняти першого грудня. Прошу зголошувати ся на адресу: DIAKOUCZYTEL, 39 Doerr Street, N. S. Pittsburgh, Pa. 143-45

ЯРИНОВО-ОВОЧЕВА ФАРМА

о 11½ акрах, доброї, чистої землі в стейтї Ню Джерзи, в віддаленю 1½ милї від стації, почти і міста (колія до Ню Йорку $2.00), дім майже цїлком новий, поверховий о 8 румах, з верандою і пивницею, стайня, позівня, 2 курятники, богато дерев овочевих. — Ціна $1500.00, з чого $800.00 готівкою, а решта на 6-річну сплату. По близші інформації голосити ся на адресу:

ФАРМА, 44-46

c/o A. U. EXCHANGE,

520 E. 6th St., New York, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Муней не хоче такого помилуваня.

Зміна засуду Томи Мунея, з кари смерти на досмертну вязницю, не вдоволила Мунея. Він заявив, що не годить ся на таке помилуванє і хоче або нової розправи або згинути в означенім речинци. Його заява, яку він оповістив з арештанської келії, звучить: — „Ґубернаторе Стефенс, се моє житє, котрим Ви занимаєте ся. Я домагаю ся відкликаня зміни моєї кари смерти на живу смерть. Я волію славну смерть в руках моїх клеветників ніж живий гріб. Я невинуватий. Я домагаю ся нової і справедливої розправи або безуслівної свободи через увільненє. Колиб я був винний злочину, за який мене несправедливо засуджено, то шибениця була би запоблажливою для мене". Муней накликує робітничих провідників, аби не залишали плянованої акції в обороні його і робітничої справи.

Домагають ся самостійности для Ірляндії.

Горожани Клівленду, Айриші з уродженя або походженя, підписали обширну петицію, домагаючись, аби президент Вілсон включив Ірляндію на лісту народів, які мають одержати независимість підчас надходячої мирової конференції.

Доставці угля заробляють грубі гроші.

Слідство парляментарної комісії в угляній справі виказало, що доставці угля заробили в останних двох роках більше гроший ніж колинебудь передтим. Великий нюйорський доставець Борнс заявив, що його спілка в 1917 році мала 1,200.000 долярів чистого доходу, а в біжучім році чистий дохід дійде до суми 1,500.000 долярів. Слідство виказало дальше, що найбільшою і найбогатшою угляною спілкою у Пенсильванії є „Філядельфія & Редінґ Кол & Айрон Компани". Вона має около 500,000.000 долярів капіталу, вложеного в копальні і зелізниці.

Злука американських церков.

Нині у Філядельфії почали ся наради спільної конференції делеґатів християнських церков у Злучених Державах. Цілию сеї конференції є злучити усі церкви в одно тіло. Конференцію скликав екзекутивний комітет презбітеріянської церкви. Заступлені на конференції є отсі церкви: конґреґаційна, церква наслідників Христа, євангельський синод (лютеранська), методисько-епископальна, моравіянська, протестантська, реформаційна, презбітеріянська і злучено-презбітеріянська.

Боротьба проти проституції.

Ми одержали правительственний обіжник який вислано до всіх визначнійших часописий, товариств та інституцій в краю, в котрім взиваєть ся американську суспільність до рішучої боротьби з проституцією (продажною любовю). Правительство накликує мешканців сеї держави, щоби вони застосували ся до писаних і неписаних законів людської моралі, і се головно тепер, коли до приватного житя повернуть міліони жовнірів. Нехай демобілізація війск не означає деморалізації населеня. Кождий член суспільности повинен уважати, щоби в краю не ширили ся венеричні недуги, так грізні і шкідливі для людства взагалі, а для індивідуального житя зокрема. Ся велика задача спочиває передівсім на женщинах, які є в сім безпосередно інтересовані і які, коли в них є добра і шляхотна воля, можуть одинокі відвертати небезпечну катастрофу для загально-людського, суспільного і народного здоровля.

Польсько-чеський погром на Жидів у Клівленді.

Поляки і Чехи у Клівленд, Огайо, урядили собі погром на Жидів, вибиваючи вікна і двері в жидівських мешканях в дільници Монт Плезант, де ушкоджено також синаґоґу при Юніон евени і 119-тій улици. Коли в стероризованій дільници повстав огонь, власти наказали усунути тору.

Населенє Клівленду.

Федеральне статистичне бюро оповіщає, що населенє Клівленду, в Огайо, з днем 1. липня 1918 року виносило 810.306 душ. З днем 1. липня 1917 року місто числило 691.251 душ.

Українські соціялісти просять помилувати Мунея.

Минувшого четверга в Ню Йорку відбуло ся віче українських соціялістів, які домагали ся увільненя Томи Мунея. Резолюція звучить: — „Ми, українські робітники Ню Йорку, зібрані в Арлінґтон сали, домагаємо ся, щоби всіх політичних вязнів у Злучених Державах випустити на волю, а Тому Мунея помилувати". В іншій резолюції ставить ся домаганє, „щоби війска аліянтів, які є заняті боротьбою проти українських робітників і селян, виcофати". На вічу було около 600 осіб. Промовляли Жид Карло Бродський по англійськи, Жид Н. Гурович по московськи і Українець Дмитришин по українськи. Скат Нірінґ, який мав бути присутним на вічу, не явив ся.

Арештованє Шустакевича.

В газеті „Нюарк (Н. Дж.) Леджер", з 28. падолиста, читаємо: Микола Шустакевич, зпід ч. 305 - 18-тої евені, який представляє себе за пароха руської церкви при Вест і Мортон улици, зістав задержаний вчера судією Бетнером під кавцією 2.000 долярів до розправи, яка відбудеть ся 4. грудня, під закидом кримінальної провини, яку йому закидає о. Петро Понятишин, парох руської греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя, під ч. 249 Корт улиці. Кажуть, що Шустакевич зложив кримінальну заяву про Понятишина. Перед судією Бетнером він (Шустакевич) сказав, що не зложив такої заяви, яку йому закидають.

„Робітник" не виходить.

Бувший клівлендський денник, „Робітник", який переніс ся до Ню Йорку, і тут почав був виходити яко тижневник, перестав знова виходити, бо власти відмовили дозволу, подаючи за причину брак паперу, з яким тепер бореть ся істнуюча преса.

Нова кириня.

Доносять нам з Ню Йорку, що там деякі людці кнують уже нову кириню між місцевими Українцями. Лідером кирині є пан Омелян Ревюк, який заходить ся заложити нову січову орґанізацію, щоби в той спосіб шкодити істнуючій вже Січовій Орґанізації Українців у Злучених Державах. Ревюк вже був скликав навіть в тій справі віче, але на вічу явило ся раптом лише чотири особи. Нюйорська українська кольонія уважає, що сей чоловік, який ніколи нічого путнього не робив, має одиноко на ціли викликати лише внутрішнє непорозумінє. Та ледви чи можна сподівати ся, щоби нюйорські Українці пішли за його покликом.

Зміна в редакції „України".

47-ме число шікаґовського тижневника „Україна", яка є орґаном самостійної церкви у Злучених Державах, доносить про зміну в її редакції. На місце пані Наталії Гриневецької редактором став п. Ґнат Кисіль.

Чуже — не своє...

В Пітсбурґу умерла Катерина Нестеровська, яка була заасекурована в чужій компанії на суму 216 долярів. Платила вона до тої компанії через 2 роки. По її смерти колектор приніс чек лиш на 192 доляри та ще до того казав собі заплатити за свій труд 5 долярів. Отже спадкоємці померлої дістали не 216, але тільки 187 долярів. З того для нас наука: Горнім ся всі до своєї рідної орґанізації, до У. Н. Союза, бо сей Союз нікого не скривдить ані не обдурить. Хто з Українців не належить до У. Н. Союза, найбільшої, найліпшої і найбезпечнійшої української орґанізації в Америці, той є ворогом сам собі і своїй родині. — Антін Деркач, секретар 258 відділу У. Н. Союза.

Розвели ся і знов побрались.

В суді в Едвардсвіл, Іллінойс, повінчали ся вдруге „Френк" Грабар і Анна Грабар, які були розвели ся 14. вересня 1917 року. В той час вони жили в Генна, Вайомінґ. Даючи розвід, суд присудив дитину батькови, але скоро розведена жінка вкрала дочку і утікла з нею. Муж пошукував за ними 13 місяців і вкінци заарештував Анну в Колінсвіл, Ілл. Її переведено до повітової вязниці в Едвардсвіл, де він відвідував її. Остаточно Грабар заявив, що для добра дитини він хоче звінчати ся з Анною. І повінчались вдруге.

Українець-майнер здобув рекорд.

Микола Гуркевич, юнійний майнер в Зіґлер, Іллінойс, здобув собі найбільший рекорд між майнерами при видобуваню угля. В 13 робучих днях він видобув 33 тони угля, або 26 тон денно. Щоби забрати се угле, треба було девять зелізничих возів.

Рублі знова подешевіли.

В останних днях російські рублі знова впали на вартости на нюйорській біржі. Ще з початком минувшого тижня за 100 рублів плачено майже 24 доляри, а тепер платять лише 19 долярів.

Відчит в Ню Йорку.

Заходом ґімнастичного товариства „Січ ім. Богдана Хмельницького" в Ню Йорку в середу (4. грудня) в сали народного Дому п. М. Дячишин буде мати відчит на тему: „Віддиханє і його значінє в людськім житю". Початок о годині 8-мій вечером. Просить ся місцевих Українців прибути на сей інтересний відчит.

ГУМОР І САТИРА.

Знавець.

На Різдво Христове приїхав 7-літний Михасьо з родичами до своєї стрийни до Львова, яка купила йому маленького деревляного коника. Коли рано стрийна чесала свої коси, побачив се Михасьо, став і з великим зацікавленєм дивив ся на сю роботу.

— Що-ж, сподобали ся тобі мої коси, Михасю?

А Михась, глянувши на коника, відповідає:

— Так! А то був би красний хвіст для мого коника...

Добрий муж.

Жінка (до пяного чоловіка): — Скажи мені, ти старий пияку, чи ти мусиш кождої ночи вертати пяний до дому?

Муж: — Ні, моє серце, я се роблю добровільно...

Відразу догадала ся.

— Добрий день панови, пане Терлецький. Як ваша жіночка?

— Дякую сердечно. Всьо добре, але дитина нам померла по двох тижнях, і се наша перша дитина.

— Чи се був хлопчик, чи дівчинка?

— Дівчинка, прошу пані.

— Я зараз догадала ся, бо у вашої пані ані одна дівчинка не жила довше, як два тижні...

Монольоґ пияциі.

Іронія долі! Ноги промочиш — горло болить; горло промочиш — ноги перестають служити...

З радости пє...

— Чому пєш і нiщо не говориш?

— Мене покинула жінка.

— Щож робити? І таке горе треба пережити.

— Та я не з горя, а з радости так пю...

Часи зміняють ся.

Пані (до жебрака): — Певно зазнали колись ліпших часів?

Жебрак: — Так, так! Перед трома тижнями я навіть не хотів дивити ся на таку зупу...

Без виходу.

— Чому так довго на улицю не показуєш ся? Що є з тобою?

— О, дорогий. Я в положеню без виходу!

— Що такого?

— Так, мій приятелю: минувшого тижня прийшов до мене хлопець з рахунком від кравця. Я кинув у нього черевиком; він лайдак забрав його, а одним черевиком далеко не зайдеш...

Еґзамін з граматики.

Учитель: Відміняй після відмінків імешник „женщина".

Ученик: Перший відмінок — дівчина, другий відмінок — панночка, третий відмінок панна, четвертий відмінок — мужатка, пятий відмінок — мати, шестий відмінок — розвідка, семий відмінок — вдова.

Справедливе обуренє.

Переходячий до діда: Шкода вашої просьби. Сам не маю нічого.

Дід: А чому ви не працюєте?

Іван Франко.

Я НЕ КЛЯВ ТЕБЕ.

Я не кляв тебе, о зоре,
Хоч як сильно жаль мій ріс;
Насьміх твій і власне горе
Я терпляво переніс.

Та боюсь за тебе дуже,
Бо любов, то мстивий бог:
Як одно її зневажить,
Любить мстить ся на обох.

Як, сьміючись, ти вбивала
Чистую любов мою,
Чи ти знала, що вбиваєш
Всьо, чим в сьвіті я жию?

Чи ти знала, що руйнуєш
Щастя власного підклад,
Те, чого жите так мало
Звикло всякому вділять?

Чи ти знала, що небавом,
От мов раз махнуть пером,
Ти нераз заплачеш гірко
За подобтаним добром?

ЖИТЄ.

(Переклав з польського Марко Скритий).

Ох, ідуть літа скоро,
Жене шалено час: —
За рік, за два, за хвилю
Разом не буде нас.

Тож поки юні літа,
Пиймо чар днів й ночий,
Нехай не ллють ся сльози
З твоїх й моїх очий.

О. М.

ЛЮБО-ЛЮБО НА ЄДИНІ.

Любо-любо на єдині
Вкупці з милою сидіти,
Та гладіти в тихі, сині
Й снить про весну та про цьвіти —
Та про край той неповинний,
Де печалі й сліз немає,
Де цвите лиш май безвпинний,
Де лиш вічний мир витає...

Ген далеко десь від миру
Так сидіти й сни снувати,
Й вобіч себе душу щиру
Й щире серце почувати —
Щире, добре, ясне, чисте,
Як ті божі херувими,
Лиш любовю променисте,
Лиш любовю одержиме...

ПАТРІОТИЗМ.

Патріотизм — се любов або посьвяченє себе одній державі, краєви — звичайно вітчині. Люблячи свою вітчину, ми шануємо її звичаї, закони, порядки; у критичній хвилі ми спішимо з помочию вітчині, навіть жертвуємо себе в обороні прав, істнованя і добра вітчини. Се ми звемо патріотизмом.

В протиставленю до патріотизму є індеферентність, ренеґатство, зрада, облуда, самообман. Думаючий чоловік одно з двох мусить вибирати; мусить іти по однім з двох шляхів.

Коли хочемо бути патріотами — мусимо любити свій рідний край, — край, де ми родили ся, де батьки вмирали й де ми виростали. Мусимо шанувати історію нашого краю, великих ґеніїв його й заслужених людий. Мусимо остаточно віддати себе в жертву там і тоді, коли і де справа вітчини сього вимагає. Мусимо лягати на поли бою, коли вітчині нашій грозить небезпечний внішний ворог, мусимо також проляти свою кров і тоді, коли вітчині грозить внутрішний ворог. Тоді будемо патріотами. — Колиж ми відкидаємо сі засади, — засади, поблагословлені кровю наших предків — коли ми робимо на шкоду нашій вітчині, стараємо ся підкопати її силу, могучість і повагу; коли ми шкодимо рідним інституціям; коли ми навіть говоримо, але не думаємо рідною мовою; коли ми навіть думаємо про добро вітчини, але не хочеть ся нам працювати в тім напрямі — ми є ренеґатами, відступниками, ґнилими колодами, облудниками, самообманцями, зрадниками нашої вітчини, народу і рідної справи.

Є патріотизм сьвідомий і сліпий. Сліпий патріотизм є тоді, коли ми без застереженя любимо всі закони вітчини, не розбираючи навіть, чи вони корисні чи шкідливі для вітчини і її синів; коли ми віримо і попираємо людий, які кермують вітчиною, не розбираючи, чи ті люди є також патріотами чи лише самолюбами-еґоїстами, і коли ми годимо ся з кождою їх роботою, без ріжниці, чи вона принесе користь чи шкоду вітчині.

Ми повинні бути сьвідомими патріотами; сьвідомо любити вітчину, сьвідомо класти себе в жертву, будучи також сьвідомими, що наша самопосьвята принесе користь нашій вітчині і нашому народови. Не треба любити щось лише тому, що воно наше, коли те щось копає гріб нашій вітчині. Бути добрим патріотом, значить — любити всьо, що є корисне для вітчини. Сьвідомий патріотизм є найліпший патріотизм.